

תכנית תפנית לבגרות ולמניעת נשירה – סטארט

מסלול עיוני בשילוב למידה מואצת ושינוי מבני צומח
להגברת הצלחה לימודית ולמניעת נשירה בבתי ספר תיכוניים

נוער בסיכון- תלמידים שבכיתה ט' טרם התכנית, היו בעלי הישגים הנמוכים בשכבה,
בעלי כ-7 ציונים שליליים¹,
ובסיום התכנית בכיתה יב' כ- 63% זכאים לתעודת בגרות (כ- 58%² מהמתחילים בי')

תקציר דו"ח מסכם - תוצאות תשס"ט

בוגרי התכנית-מסיימי יב' תשע"א ב-12 בתי ספר תיכוניים בפריפריה

- שיעורי זכאות לתעודת בגרות ביחס למתחילים לימודיהם בתכנית בכיתה י'
- שיעורי התמדה ושיעורי למידה
- שינויים בהתנהגות, שאיפות להשכלה גבוהה ותפיסה עצמית
- תרומת התכנית לשיעורי הזכאות לתעודת בגרות בבתי"ס
- שיעורי גיוס לצה"ל ולשירות לאומי בקרב בוגרי התכנית

תכנית תפנית לבגרות ולמניעת נשירה – סטארט
בחסות אקדמית של ביה"ס לחינוך – אוניברסיטת תל אביב

אוניברסיטת תל-אביב TEL AVIV UNIVERSITY

הנתונים בדו"ח התקבלו מבתי"ס המשתתפים והעיבודים הסטטיסטיים מבוססים עליהם,
כל הנתונים והעיבודים בדו"ח, נבדקו ואושרו ע"י צוות ביה"ס לחינוך- אוניברסיטת תל אביב

שותפים בתכנית תפנית – סטארט, בוגרי יב' תשס"ט:

- צ'ק פוינט ▪ גלנקור/D.M. ▪ קרן משפחת צ'ייס ▪ מורנינגסטאר ▪ קרן משפחת נאש ▪ J.F.N. ▪
- אגפי חינוך ברשויות: באר שבע, בית שמש, חורה, בת ים ▪ רשת כי"ח ▪ רשת אמ"ת ▪ רשת עמל

שותפים נוספים בתכנית תפנית לבגרות - סטארט, בכיתות ובבתי"ס נוספים:

- קרן משפחת סקלאר, ▪ קרן בן ואסתר רוזנבלום ▪ U.S. STATE DEPARTMENT – M.E.P.I.

כסליו תשע"ב, דצמבר 2011

www.tafnit.rashi.org.il

¹ ציונים שליליים מתוקננים כמפורט בעמ' 50, נספח 1 סעיף ד'.

² בסיום 3 שנות השתתפות בתכנית (י' – יב'), בכיתה יב', 57.6% ביחס למספר המתחילים לימודיהם בתכנית, בכיתה י', רכשו תעודת בגרות.

תודות והערכה

ברצוננו להודות למשפחת קרן רש"י, למר גוסטאב לוואן ז"ל, מייסד קרן רש"י, ויבדל"א נשיא קרן רש"י מר הובר לוואן ולמנכ"ל מר אלי אלאוף, על התמיכה המלאה וללא סייג, בגישה, ברעיון ובתכנית, לגב' עמירה חיים, מנהלת מחוז דרום במשרד החינוך, שבמחוז שבניהולה ובשיתופה, הוקמה התכנית, יחד עם גב' גילה נגר (עת היתה מפקחת המחוז) בשיתוף אגף שחי"ר המחלקה לכיתות אתג"ר, והמחוזות. למפקחים הכוללים במחוזות, למנהלי אגף שחי"ר במחוזות, למנהלי אגפי החינוך בישובים המשתתפים, לרשת אמ"ת, רשת עמל, רשת כ"ח, לראשי הרשויות ומנהלי אגפי החינוך ברשויות המשתתפות. למנהלי בתי"ס ולצוותים הבית ספריים, על ההתגייסות, הנחישות, ההתמודדות המאומצת, על המעשה החינוכי ועל תרומתכם הגדולה לידיעה שכל אחד יכול.

- העתק נאמן למקור -

31.8.12

לכבוד
מר נסים כהן
מנכ"ל עמותת יכולות
(תכנית תפנית)
קרן רש"י

הנדון – אישור נתוני ודו"ח מסכם לפעילות תכנית תפנית לבגרות-סטארט, תשס"ט

- א. אנו מברכים על פעילות עמותת יכולות (תכנית תפנית), מיסודה של קרן רש"י בבתי"ס על יסודיים בפריפריה.
- ב. הריני מאשר בזאת, כי הועברו לבדיקתנו כל הפרטים, הרכיבים ותוצאות תכנית תפנית לבגרות-סטארט תשס"ט. נתונים אלה מבוססים על נתונים ודו"חות כתובים שהתקבלו מבתי"ס המשתתפים בתכנית בתשס"ט ומתייחסים לפרטים והרכיבים הבאים:
1. דיווח ביה"ס על ביצוע מיפוי הישגים לימודיים (אנונימי) - טרם התכנית.
 2. דיווח ביה"ס על המשתתפים (אנונימי) המתאימים והעומדים בקריטריונים לקבלה לתכנית ומספרם, בהתבסס על המיפוי שבוצע טרם הפעלת התכנית.
 3. דיווח ביה"ס כי התלמידים שנבחרו הוגדרו על ידי ביה"ס כבעלי הישגים הנמוכים ביותר.
 4. דיווח ביה"ס על ציוני כיתה ט' (ציונים אחרונים לפני כניסה לתכנית) של המשתתפים (אנונימי).
 5. דיווח ביה"ס על כל המשתתפים שהחלו, הצטרפו וסיימו או לא סיימו את לימודיהם בתכנית (נשירה והתמדה).
 6. דיווח בתי"ס על ציוני בחינות הבגרות של המשתתפים בתכנית, על זכאות ואי זכאות לתעודת בגרות עבור כל אחד מבוגרי התכנית בתשס"ט.
- ג. בתכנית השתתפו בתשס"ט 12 בתי ספר והדו"ח כולל את נתוני כל 12 בתי הספר שהשתתפו.
- ד. אני מאשר בזאת, שנתוני כל בתי"ס המשתתפים בתכנית תפנית לבגרות-סטארט תשס"ט, החישובים והעיבודים הסטטיסטיים, וכל הנתונים המוצגים בדו"ח והדו"ח עצמו, עברו בבדיקתנו ואושרו.

בכבוד רב,

פרופ' זיהר אופטלקה

העתקים:

מר אלי אלאוף- מנכ"ל קרן רש"י.
פרופ' רפי נחמיאס- ראש ביה"ס לחינוך, אוניברסיטת ת"א.

- העתק נאמן למקור -
אישור צה"ל - נתוני גיוס

1
שומר
לשכת מפקד מערך מג"ן

מג"ן	מערך
תמפקד	לשכת
0304-3552	טל':
0304-6221	פקס:
1403	שוטף
התשי"ע	א'
2010	באב
	ביולי
	12

מר אלי אלאוף- מנכ"ל קרן רש"י
קצין חינוך ראשי- תא"ל אלי שרמיסטר

לכב' מר ניסים כהן- מנהל תוכנית "תפנית" קרן רש"י

הנדון: נתוני הגיוס לצה"ל בקרב בוגרי תוכנית "תפנית" בשנת תשס"ט

1. אני מברך את קרן רש"י ומשרד החינוך על הפעלת התוכנית "תפנית- סטארט" שמקבלת אליה נוער בסיכון ומובילה אותם לרכישת תעודת בגרות. כמו כן, מברך על שיתוף הפעולה בין הנהלת התוכנית לחיל החינוך והנוער, מערך מג"ן.
2. אני מברך את "תפנית- סטארט" על שיעורי הגיוס הגבוהים של בוגרי התוכנית לשנת תשס"ט (שיעור גיוס בנים 96% מקרב בוגרי התוכנית ושיעור גיוס בנות של 75% מקרב בנות התוכנית).
3. בהמשך לשיתוף הפעולה ולבקשתכם הועברו אליכם באופן מוצפן נתוני הגיוס.
4. עיינתי בדו"ח טרם פרסומו ואני מאשר כי כלל נתוני הגיוס המופיעים בו ותואמים את הנתונים שהועברו על ידי הח"מ (קיימת חלוקה של המתגייסים בחתום למאפייני אשכולות המקצוע הצבאיים עליהם המלצנו).
5. אני מאחל בהצלחה לתוכנית ומקווה לחמשך שיתוף פעולה פורה,
6. בברכה,

חיים כהן, סגן מפקד
מערך מג"ן, סא"ל

1403 שומר

תקציר דו"ח התוצאות

תכנית תפנית לבגרות, מניעת נשירה - סטארט, תשס"ט

נוער בסיכון, תלמידים שהיו בעלי כ-7 ציונים שליליים³ לפני התכנית, בכיתה ט', לפני התכנית

כללי - רקע על התכנית

- **מתקבלים לתכנית** - נוער בסיכון, תלמידי כיתה ט' בבתי"ס תיכוניים, המצויים בנשירה סמויה ועל סף גלויה, בעלי הישגים הנמוכים בשכבה ט'. ממוצע כל הציונים - 50 ומטה. יותר ממחצית המתקבלים בעלי 7 ציונים שליליים ויותר.
- **היעד** - כל תלמידי התכנית ירכשו תעודת בגרות, ונשירתם מביה"ס (גלויה וסמויה) תמנע.
- **התכנית** - נמשכת מעל 3 שנים (מסוף ט' ועד סיום יב') ומופעלת ע"י רכזים ומורים מבתי"ס התיכוניים (העוברים הכשרה ולווי פדגוגי ע"י צוות המנחים הפדגוגיים של תכנית תפנית - קרן רש"י) ובהנהגת מנהלי בתי"ס המשתתפים. במסגרת התכנית התלמידים לומדים בשעות פעילות ביה"ס, אחה"צ, בשעות הערב ובחלק מחופשות ביה"ס, בכיתות ייעודיות בהם מופעלים עקרונות הלמידה המואצת של תכנית תפנית. התכנית פועלת בשיתוף הפיקוח במשה"ח במחוזות, אגף שח"ר ומנהלי אגפי חינוך בישובים.
- **תלמידים בתכנית** - למעלה מ-1800 תל"ט - יב', ב-18 בתי"ס (תשס"ט) מ"מ, מ"ד, בדווים ודרוזיים, ב-11 ישובים.
- **בוגרי התכנית** - לתכנית מעל 800 בוגרים מסיימי יב' (כולל בוגרי תשס"ט).

רקע על מסיימי יב' תשס"ט בתכנית - אליהם מתייחס הדו"ח

- **בתי"ס** - מסיימי יב' תשס"ט, למדו במסגרת תכנית תפנית - סטארט, ב - 12 בתי"ס תיכוניים מקיפים ופנימייתיים, בפקוח ממלכתי, ממלכתי דתי, בדווי והתיישבותי, במחוז דרום, תל אביב, ירושלים וחיפה, ב - 6 ישובי פריפריה.
- **תלמידים** - 405 תלמידים סיימו לימודיהם בתכנית בכיתה יב' ב-12 בתי"ס הנ"ל, בשנה"ל תשס"ט.
- **מדד הטיפוח** - מדד הטיפוח הממוצע של 12 בתי"ס הוא - 6.6

א. הישגיהם הלימודיים של כלל תלמידי התכנית, לפני ההצטרפות לתכנית, עת היו בכיתה ט'

- ממוצע מס' ציונים שליליים מתוקנן לתלמיד - 7.4
- ציון ממוצע מתוקנן בכל מקצועות הלימוד - 48.7
- ציון ממוצע מתוקנן ב-6 מקצועות הליבה - 40.9
- ציון ממוצע מתוקנן ב-2 המקצועות הליבה מתמטיקה ואנגלית - 34.7
- שיעור בעלי 7 ציונים שליליים ויותר מהמתחילים לימודיהם בתכנית בכיתה י' - 61.6%

ב. מסיימי יב', תשס"ט, עיקר התוצאות בסיום התכנית (סיום כיתה יב')

ב.1. 57.6% מהמתחילים בכיתה י' זכאים לבגרות, 63.1% ממסיימי יב' בתכנית - זכאים לבגרות.

1. 57.6% מהמתחילים בכיתה י', זכאים לתעודת בגרות (גרף A.1).
2. 63.0% ממסיימי יב' בתכנית, זכאים לתעודת בגרות
3. 62.9% מהמתחילים לימודיהם בתכנית בכיתה י', זכאים וחסרי מקצוע אחד לזכאות בתעודת בגרות (גרף A.1).
4. 54.3% מהמתחילים לימודיהם בתכנית ב-י', והיו בעלי לפחות 7 ציונים שליליים בסיום ט', רכשו תעודת בגרות.
5. 100.0% מהזכאים, בעלי תעודה המאפשרת קבלה ללימודים אקדמיים.
6. 40.8% מכלל הזכאים, בעלי תעודת בגרות המאפשרת קבלה לאוניברסיטה.
7. 93.7% מהמתחילים לימודיהם בתכנית, למדו עד סוף יב' בבי"ס בו פעלה התכנית, או בבי"ס תיכון אחר.
8. חלה ירידה מובהקת בבעיות ההתנהגות של תלמידי התכנית, מציון 2.8 ל-1.9 (סולם טווח 5-1).
9. חלה עליה מובהקת בשאיפות ובתפיסת העתיד האקדמי מציון 2.8 ל-3.9 (סולם טווח 5-1).
10. חלה עליה מובהקת במיקוד השליטה הפנימי מציון 3.6 ל-4.3 (סולם טווח 5-1).

ב.2. התמדה

1. 93.7% מהמתחילים לימודיהם בתכנית, למדו עד סוף יב' בביה"ס בו פעלה התכנית, או בבי"ס תיכון אחר.
2. 89.5% מהמתחילים לימודיהם בתכנית, למדו עד סוף יב' בביה"ס בו פעלה התכנית.

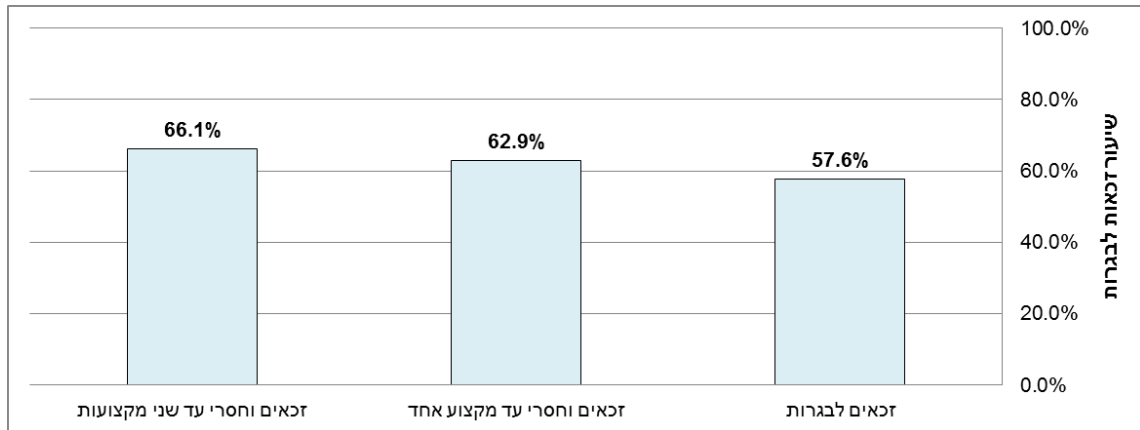
ב.3. מילוי תפקיד התלמיד

66.1% ביחס למתחילים בכיתה י', זכאים וחסרי עד 2 מקצועות לזכאות בתעודת בגרות (גרף A.1). הממצא מעיד על שיפור בולט במילוי תפקיד התלמיד ועל הפחתה משמעותית בנשירה הסמויה בקרב תל" התכנית.

³ ציונים שליליים מתוקננים כפי שנקבע ונעשה בו שימוש ע"י אוניברסיטת בן גוריון 2008, כמוצג בנספח 1, עמ' 50, סעיף ד'.

- תקציר תוצאות תכנית תפנית לבגרות, מניעת נשירה - סטארט, תשס"ט -

גרף A.1 - שיעור הזכאים לבגרות וחסרי עד שני מקצועות, מתוך המתחילים בכיתה י', בקרב בוגרי יב' תשס"ט

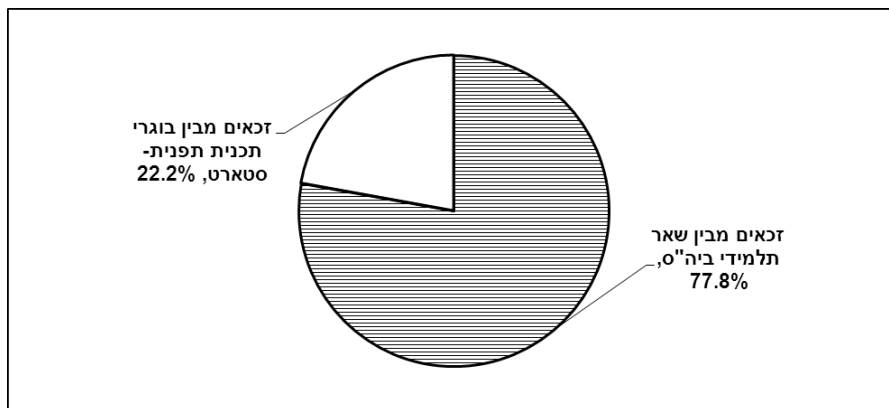

ג. תרומת התכנית לשיעור הזכאים לבגרות בבתי"ס

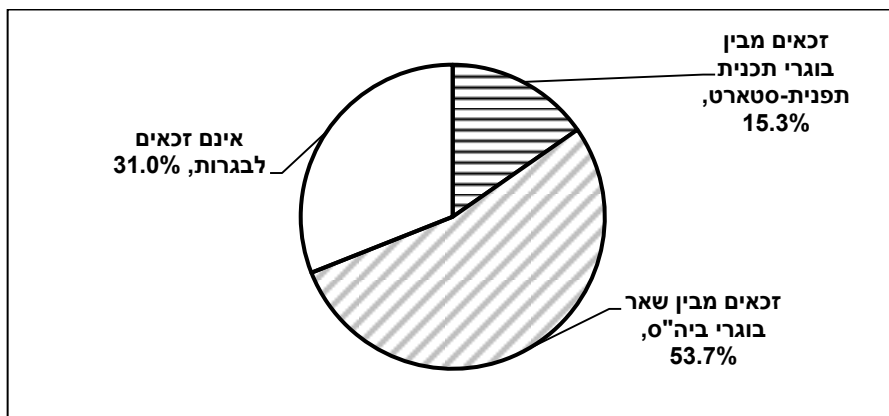
- 22.2% מכלל הזכאים לבגרות בבתי"ס – בוגרי תכנית תפנית סטארט

1. בממוצע, ב-12 בתי ספר בתכנית, 22.2% מכלל הזכאים לבגרות בבתי"ס, הינם בוגרי התכנית (גרף A.2).
2. בממוצע, ב-12 בתי הספר בתכנית, 15.3% מכלל הזכאים לבגרות ביחס למסיימי יב' בבתי"ס, הינם בוגרי התכנית (גרף A.3)

גרף A.2 – התפלגות הזכאים לבגרות בבתי"ס המשתתפים בתכנית תפנית-סטארט תשס"ט

גרף A.3 – התפלגות כלל מסיימי יב' בבתי"ס המשתתפים בתכנית תפנית-סטארט תשס"ט

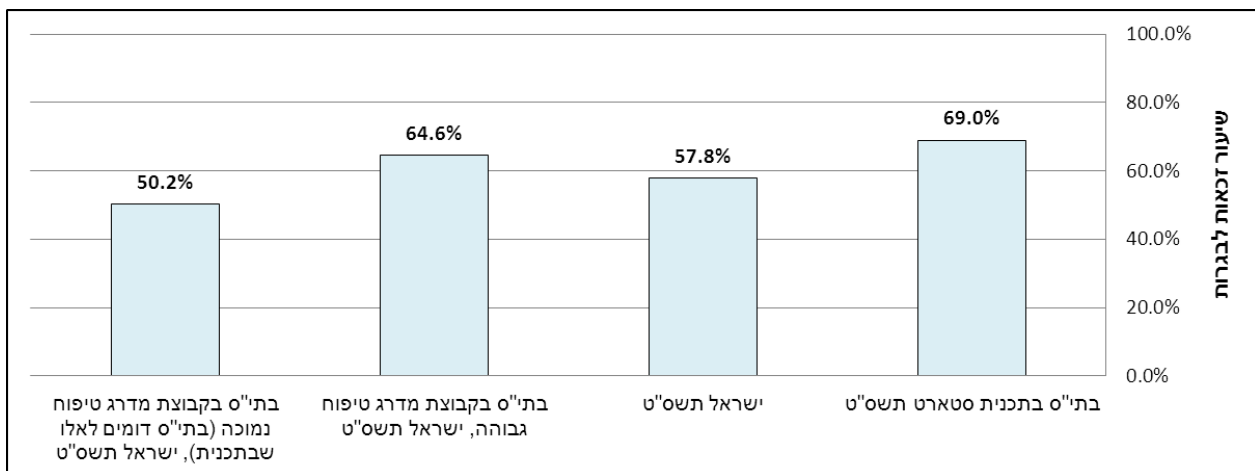

- תקציר תוצאות תכנית תפנית לבגרות, מניעת נשירה - סטארט, תשס"ט -

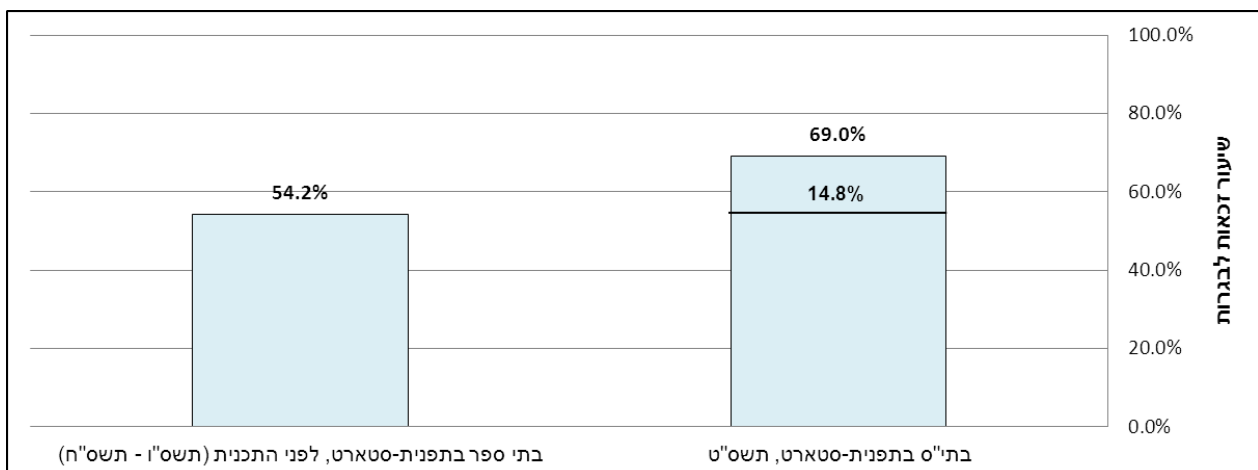
1.1. עליה של 14.8% בשיעור הזכאים לבגרות בבתי"ס המשתתפים

1. שיעור הזכאים לבגרות הממוצע בבתי"ס, הוא 69.0%.
2. שיעור הזכאים לבגרות הממוצע בבתי"ס, הוא 69.0% ועלה ב-14.8% ביחס לשיעורו לפני התכנית (54.2%).
3. ב-30% מבתי"ס, עלה שיעור הזכאים במעל 30%, ביחס לשיעור לפני התכנית.
4. שיעור הזכאים לבגרות בבתי"ס בתכנית בתשס"ט - 69.0%. שיעור זה גבוה ב-11.2% משיעור הזכאים בישראל באותה שנה (57.8%)
 - וגבוה ב-18.8% משיעור הזכאים בבתי"ס בישראל בישובים דומים במדרג הטיפוח (מדרג נמוך) - (50.2%).
 - וגבוה ב-4.4% משיעור הזכאים בבתי"ס בישובים בישראל, המדורגים כגבוהים במדרג הטיפוח (64.6%).

גרף A.4 – שיעור הזכאים לבגרות וחסרי עד שני מקצועות, מתוך המתחילים בכיתה י', בקרב בוגרי יב' תשס"ט

גרף A.5 – שיעור הזכאים לבגרות מתוך כלל מסיימי יב', לפני התכנית ואחריה

2.2. תרומת תכנית תפנית – סטארט לשיעור הזכאים לבגרות בישובים ובמחוזות:

1. כ-7.3% מכלל הזכאים לבגרות בבאר שבע, הינם זכאים בוגרי תכנית תפנית סטארט (מ-5 בתי"ס בבאר שבע).
2. כ-11.6% מכלל הזכאים לבגרות בבית שמש, הינם זכאים בוגרי התכנית (מ-2 בתי"ס בבית שמש).
3. כ-5.0% מכלל הזכאים לבגרות בבת-ים, הינם זכאים בוגרי התכנית (מ-2 בתי"ס בבת-ים).
4. כ-3.6% מכלל הזכאים לבגרות במגזר הבדווי בנגב, הינם זכאים בוגרי התכנית (מב"ס בדווי אחד).
5. כ-2.1% מכלל הזכאים לבגרות במחוז דרום, הינם זכאים בוגרי התכנית (מ-6 בתי"ס במחוז דרום).
6. כ-1.1% מכלל הזכאים לבגרות במחוז ירושלים, הינם זכאים בוגרי התכנית (מ-2 בתי"ס במחוז ירושלים).
7. כ-0.5% מכלל הזכאים לבגרות במחוז תל אביב, הינם זכאים בוגרי תכנית תפנית סטארט (מ-2 בתי"ס במחוז תל אביב).

- תקציר תוצאות תכנית תפנית לבגרות, מניעת נשירה - סטארט, תשס"ט -

ד. שיעורי גיוס לצה"ל ולשירות לאומי בהשוואה לישראל

1. 95.4% מכלל בוגרי/ות תכנית תפנית – סטארט תשס"ט (בנים ובנות) והמחויבים לשירות בטחוני (מלש"ב), התגייסו לצה"ל ו/או עתידים היו לסיים את הליכי הגיוס לצה"ל עד אוגוסט 2010, או התנדבו לשירות לאומי.
 2. 96.0% מכלל הבנים בוגרי התכנית בתשס"ט ומלש"ב, התגייסו ו/או מסיימים את תהליך הגיוס לצה"ל, בהשוואה ל – 74.2% מכלל הבנים המלש"ב בישראל, מתגייסים לצה"ל.
 3. 24.4% מכלל הבנים שהתגייסו, משרתים בצה"ל כלוחמים.
 4. 74.5% מכלל הבנות בוגרות התכנית בתשס"ט ומלש"ב, התגייסו ו/או עתידות היו לסיים את תהליך הגיוס לצה"ל, בהשוואה ל – 53.6% מכלל הבנות המלש"ב בישראל ומתגייסות לצה"ל
- 20.0% נוספים, מכלל הבנות בוגרות התכנית ומלש"ב, התנדבו לשירות לאומי.

- תקציר תוצאות תכנית תפנית לבגרות, מניעת נשירה - סטארט, תשס"ט -

נספח לתקציר

עיקרי ממצאי הערכת אוניברסיטת בן גוריון⁴ (יולי, 2008):

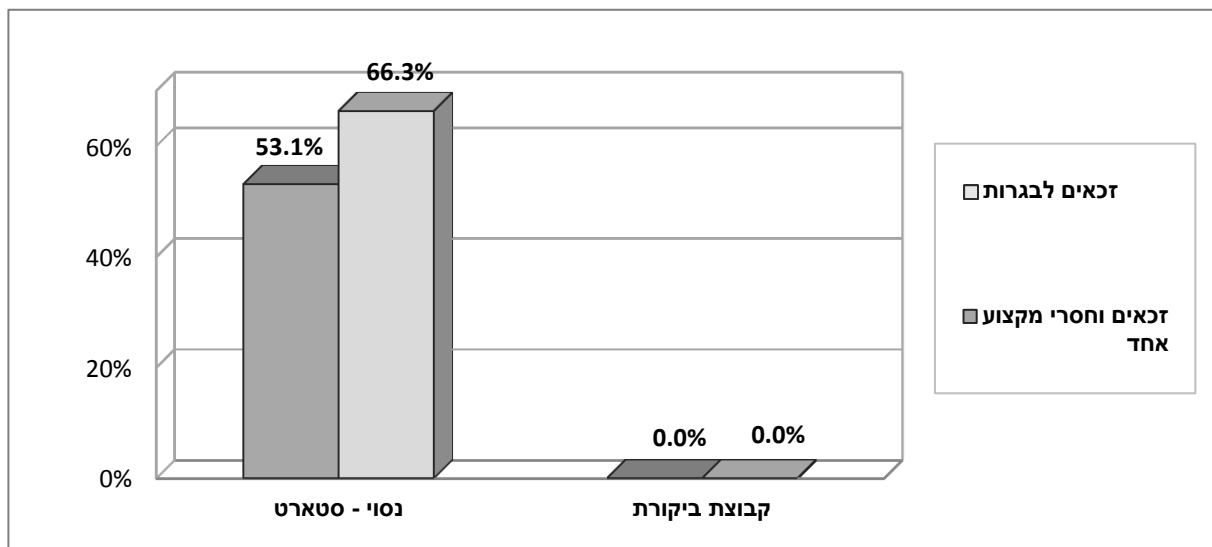
לוח A.6 – הישגי בוגרי תכנית תפנית סטארט (מחזור תשס"ה-תשס"ז) עת היו בכיתה ט', לפני ההצטרפות לתכנית, בהשוואה לקבוצת ביקורת

ק. הביקורת	ק. הניסוי – תפנית - סטארט	קריטריון
8.2	8.2	א. ממוצע ציונים שליליים ⁵ לתלמיד, סיום כיתה ט'
45	44	ב. ממוצע ציונים - סיום כיתה ט'
71.4%	73.9%	ג. שיעור התלמידים בעלי 7 ציונים שליליים ומעלה ⁶ – סיום כיתה ט'

לוח A.7 – הישגי בוגרי תכנית תפנית סטארט (מחזור תשס"ה-תשס"ז) בסיום התהליך (סיום יב'), בהשוואה לקבוצת ביקורת

ק. הביקורת	ק. הניסוי – תכנית תפנית - סטארט	קריטריון
0.0%	53.1%	א. זכאים לתעודת בגרות (ביחס למתחילים בכיתה י')
0.0%	66.3%	ב. זכאים לבגרות וחסרי מקצוע אחד לזכות לבגרות
0.0%	66.7% מהזכאים לבגרות, היו בעלי 7 ציונים שליליים ⁷ ויותר, בכיתה ט'	ג. התפלגות הזכאים לבגרות
11.1%	6.7%	ד. נשירה גלויה (מסיימי יב' ביחס למתחילים ב- י')

גרף A.8 – שיעור זכאים לבגרות וחסרי מקצוע אחד לזכאות, השוואה בוגרי תפנית – סטארט, לקבוצת ביקורת

⁴ אוניברסיטת בן גוריון, המרכז לצמיחה בחינוך, "בוגרי תכנית תפנית לבגרות ומניעת נשירה – סטארט, דו"ח מחקר", יולי 2008
⁵ ציונים שליליים מתוקננים כמפורט בנספח 1, עמ' 50, סעיף ד'.
⁶ ציונים שליליים מתוקננים כמפורט בנספח 1, עמ' 50, סעיף ד'.
⁷ ציונים שליליים מתוקננים כמפורט בנספח 1, עמ' 50, סעיף ד'.